

Nihče naj se torej ne čudi, če ga bo postava osorno zadela, ko bo razširjal Kras, kajti blizu 12.000 orali sveta je samo v postojinskem političnem okraju, kateri se sme v pravem pomenu besede imenovati Kras. Koliko truda, denarnih žrtev in drugih sitnosti bo treba še prebiti, predno se bo ogromni svet pogozdil, zato je čisto opravičeno, da se goloseki z vsemi postavnimi sredstvi zaprečujejo.

Napisali smo te vrstice zaradi tega, ker nam je znano, da so v navedenih slučajih občine ali posamezni posestniki zahtevali komisije, napravljali drage rekurze, pa brez uspeha.

Kdor se hoče v prihodnje ogniti potov in stroškov, naj z gozdom previdno gospodari sebi in svojim naslednikom ter tudi občni blaginji v korist. F. P.

Setev zelenjadnega semena.

Seme se seje precej na tistem prostoru, koder hočemo zelenjadne rastline vzgojévatí, ali pa na posebnih sejalnih gredah, od koder se potem presajajo sadike. Sejalne grede branimo na poseben način mrazu ali pa jih še celo grejemo. Sejalne grede, ki dobivajo umetno narejeno toploto, imenujemo „gorke grede“ ali tudi „gnojne grede“, ker se toplota dela z gnojem.

Zelenjadne rastline, katerih ne presajamo ali jih sploh ne smemo presajati, sejati je treba tam, koder bodo tudi rasle.

Te rastline so za sušo dosti manj občutljive, nego iz gorkih gred presajane. Za setev mora biti zemlja prekopana, lepo poravnana, dovolj zgreta in primerno vlažna, nikakor pa ne mokra. V taki zemlji seme hitro skali, v mrzli in mokri pa zgnjije. Sejati je vedno v vrste. V ta namen je narediti preko grede ob napeti vrviči primerno globoke jarke, vanje potresti semena ter jih potem zagrebsti z grabljami. Setev v vrste je zelo boljša nego navadna. Seješ namreč gosteje, a vendar prihraniš semena; seme kali rajše, ako je gosto sejano, ker toplota, ki se dela pri kaljenji podpira le to; rastline, ki so v vrsto sejane, razredčijo se laže, če so pregoste; slednjič je pa vse obdelovanje rastlin med vrstami izdatno laže in zato tudi ceneje, tako, da o drugi setvi niti pisati nečem.

Za setev velja pravilo, da je jarke narediti tako globoke, da je seme trikrat do petkrat tako na debelo z zemljo pokrito, kakor je semensko zrno debelo, in sicer v lahki zemlji bolj, v težki manj globoko. Prav drobno in zato navadno tudi težko kaljivo seme sejati je tako gosto, da pride skoraj zrno do zrna, tako da pospešujejo vsled tega razvijajoča se toplota kaljenje. Seveda treba potem rastline kmalu razredčiti. Debelo seme, iz katerega vzrastejo takoj uže velike rastline, na pr. fižol, grah, potakniti je tako narazen, kakor imajo rastline rasti. Staro seme ali sploh seme, ki nerado kali, more

se tudi tako stratificirati, kakor sem pisal o sadnem semenu. Stratificirano zelenjadno seme pa ne sme predolgo na zraku in solnci ležati, ampak treba, da je takoj vseješ, kakor hitro si je vzel iz posode, v kateri je bilo vloženo.

V težki in prav posebno pusti zemlji pospešimo kaljenje in sploh rast, ako natrosimo v jarke mešanca. Posejano gredo povaljamo, ako je treba z valjarjem (če ga imamo) ali pa jo s kako desko ali lopato poteptamo. V težki ilovnati zemlji naredi se po vsakem dežji ali močnem škropljenji razpoke, katere ovirajo uspešno rast. Tako razpokanje pa zabranimo, ako pokrijemo gredo s kako rahlo in temno tvarino, n. pr. z gozdno ali šotno zemljo, z gnojem itd.

Čas setve naših zelenjadnih rastlin je zelo različen. Mnogo težko kaljivih semen treba zgodaj spomladi sejati; vendar je včasih celo taka setev prepozna, ker jo razne vremenske nezgode zavirajo. Tako seme je najbolje jeseni sejati, a vendar toliko pozno, da ne more še pred zimo vzkaliti.

Prej sem priporočal na prostem gosteje sejati, ker s tem pospešimo kaljenje in rast mladih rastlin. Ali gosto rastoče rastline se pozneje v rasti med saboj ovirajo, zato jih je treba razredčiti in sicer toliko, da ima vsaka rastlina svoj primeren prostor.

Razne reči.

* Presejan premogov pepel nima skoraj nič gnojilne vrednosti, vendar ga lahko rabimo z uspehom za vrtnarstvo, ako je težka, ilovnata zemlja. V taki zemlji namreč zelo nerado kali seme, ker zemlja je mrzla in zato precej slaba za vrtnarstvo. Ako pa sejemo na tako zemljo kako seme in ga ne podvlečemo, ampak pokrijemo s presajanim premogovim pepelom, tedaj bode seme pravilno kalilo, in zemlja se bode v mnogih drugih obzirih fizikalno zboljšala.

* Mnoge nadloge po vrtilih se odpravijo lahko takole: Polže najlaže poloviš, če položiš mokre slamnate povezke na gredice; pod njimi najdeš drugo jutro polžev na kupe.

Pozemeljske gliste se od gredic odvrnejo, če potreseš saj ali pa čresla. Uši po perji se preženo najbolje s tobakovim dimom.

Strigalice rade lezejo v votle kosti; ondi jih dobiš zjutraj obilo, pa jih stresí v kebelj, z vodo napolnjen, kjer poginejo.

Za bramorje naredi jeseni tu in tam na vrtu po dva čevlja globoke in po dva do tri čevlje široke jame, pa jih napolni s konjskim gnojem; po zimi se po teh jamah na kupe nabere bramorjev, ki jih spomladi lahko pokončaš.

* Jabolka in hruške lahko razpošiljamo tudi ob hudem mrazu, ako jih denemo v sod ali zaboj in tega